

ÅTER OM JÄRNÅLDERSANKARE OCH DYLIKT

I Medd 3/81 skriver vi om de äldsta ankarfynden i Norden. Gösta Webe vid Sjöhistoriska museet har ungefär samtidigt beskrivit järnåldersankare i Sjöhistorisk årsbok 1979-80 (1981). Ett fynd som Webe tycks ha missat är just fyndet från Åkers insjö vid Trollhättan.

Det ankaret kan alltså eventuellt betraktas som det äldsta i Sverige (folkvandringstid c 500 e Kr). Genom fyndet i Nydam i Danmark, som är säkert belagt men förlorat, är tiden inte orealistisk.

Däremot tas Södertäljeankarena upp av Webe, med jämförelse i Osebergsfyndet. Det finns även en bild av ett ankarfynd från Södertälje. Det lustiga är, att även Trollhättanfyndet torde finnas på Sjöhistoriska museet!

För att återvända till Södertälje, fanns det, som vi citerat i Medd nr 4/82, ett träpinnat fartygsvrak tillsammans med ankare.

De spännande stävprydnaderna, som "föreställde människohuvuden" tillhörde också två träpinnade fartyg, vilket Webe märkligt nog inte nämner.

Viktigt är också att påpeka, att de uppgifter Webe har om dateringen av liknande stävprydnader är inaktuella men förvånansvärt seglivade:

"På 1940-talet påträffades vid muddring i floden Schelde i Belgien ett stäv huvud, kanske ett minne från danernas flottor på 800-talet."

Det är faktiskt så, att drakhuvudet från Appels, Termonde i Östflandern är C 14-daterat till 400 ± 150 , vilket överraskat många. Men det finns flera fynd som lutar åt samma håll, eller i varje fall tidigare än vikingatid:

ett huvud från Zele C 14 daterat till 690 ± 180 .

ett huvud från Moerzeke-Mariekerke i Antwerpen till 350 ± 70 tyvärr är detta fynd konserverat, dateringen är alltså något osäker, hur osäker kan vi inte bedöma.

Men den vikingatida dateringen av Appelshuvudet har följande ifrågasatts med fog även på konsthistoriska grunder.

Under folkvandringstid, 400-550 e Kr, finns också uppgifter om plundringståg från norr mot den frankiska nordsjökusten. Floden Schelde, där fynden är gjorda, bildar denna tid gräns i norr för det frankiska riket. Mestadels nämns saxare i dessa sammanhang.

Men en uppgift gäller den bekanta nordmannakungen Ch(1)ochilaic(h)us, som c 516/517 (en del anför c 10 år yngre siffror) invaderade "Gallien" men blev dödad under återtagandet. Hans ben, som ansågs vara som en jättes visades ännu ett par hundra år senare i området kring Schelde-mynningen.

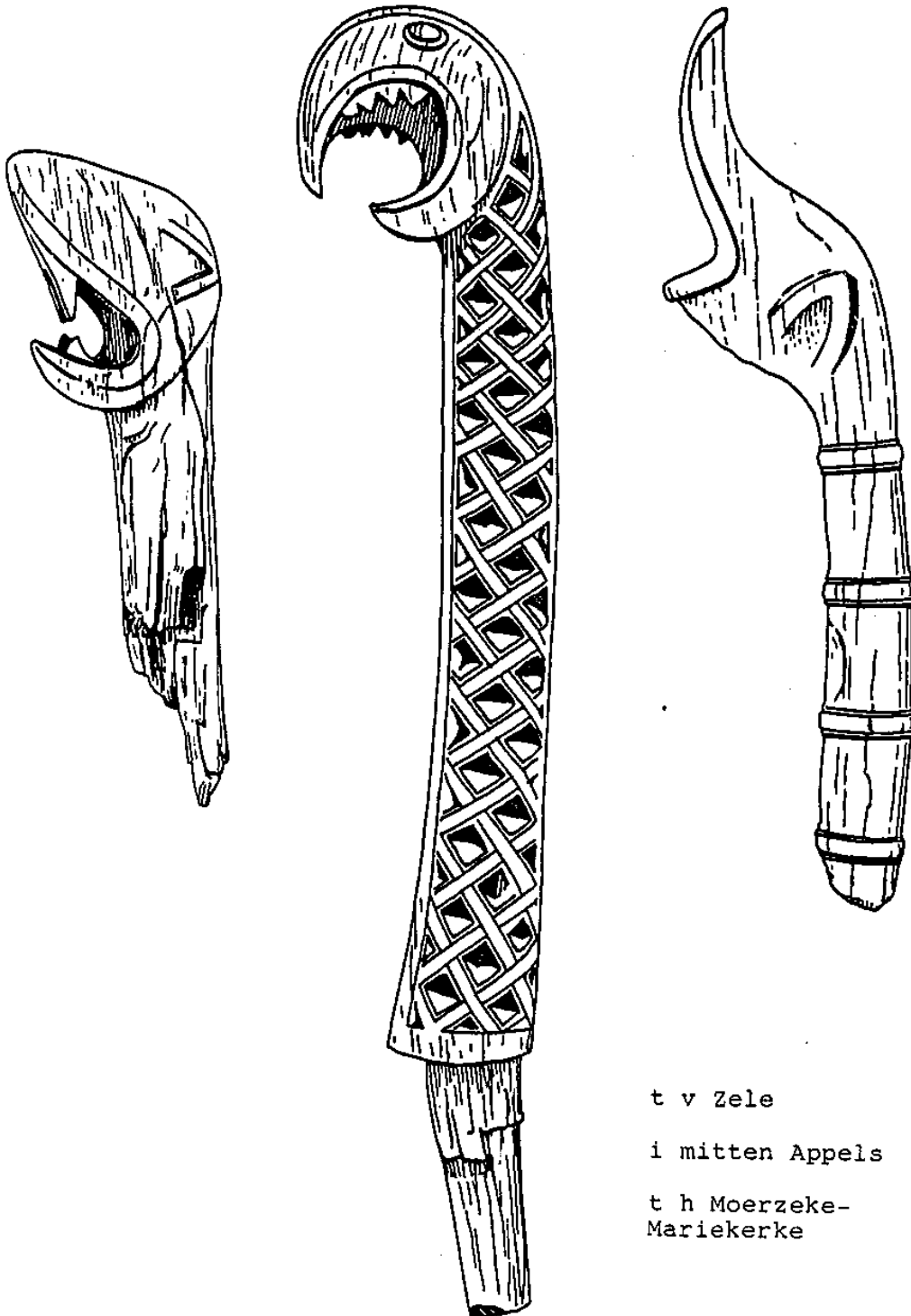
Det är denne Ch(1)ochilaic(h)us, som ansetts vara identisk

med Hygelak(c), Beowulfs företrädare som kung för "geatas" i Beowulfssagan.

Om någon vill syna mina kort, kan denne exempelvis kolla t ex Gregorius av Tours: Frankernas historia III:3. Den finns delvis i svensk översättning, men även i tämligen oavkortat skick i Penguin.

Ill efter Ellmers(1972) o. Bruce-Mitford.

CW

t v Zele

i mitten Appels

t h Moerzeke-
Mariekerke